

CONSIDERACIONS A TENIR EN COMPTE EN LA RECOLLIDA DE RESIDUS EN PETITES QUANTITATS

Fraccions a les quals incideix l'actuació

L'actuació té incidència en *altres fraccions: oli, altres.*

Categoria a la qual incideix l'actuació

L'actuació té incidència sobre la *recollida selectiva.*

Tipus d'actuació

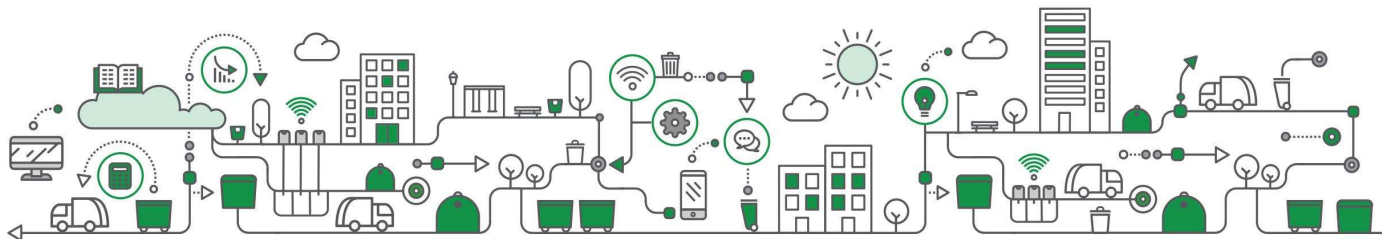
L'actuació és d'*optimització i eficiència del servei de recollida.*

Justificació

La Llei 3/2015, d'11 de març, sobre mesures fiscals, financeres i administratives defineix la deixalleria com un centre de recepció i emmagatzematge selectiu de productes per a la reutilització i de residus municipals per al seus tractaments posteriors: preparació per a la reutilització, valorització i disposició final.

D'entre tots els residus perillosos i no perillosos que pot acceptar una deixalleria, els residus especials suposen una part important que necessiten d'una recollida diferenciada. Inclosos en aquesta tipologia, els Residus en Petites Quantitats (RPQ) requereixen garantir la seva recollida i emmagatzematge de forma específica i diferenciada ateses les seves característiques particulars, a fi d'evitar efectes perjudicials en el medi ambient o la salut de les persones. En aquest sentit, els ens locals han de garantir la recollida selectiva d'aquests residus generats a nivell domiciliari, això no obstant es recomana incloure dins del ventall de residus admissibles els residus d'agulles i objectes punxants.

Descripció

Les deixalleries fixes i mòbils han de garantir un servei adequat als usuaris des del punt de vista funcional i operacional. Aquesta funcionalitat queda determinada, fonamentalment, per la tipologia de residus que la instal·lació pot acceptar; els quals, a la vegada, també determinen el disseny de la instal·lació, atès que condicionen la quantitat i característiques dels contenidors, sistemes de seguretat, necessitat de coberts, entre d'altres. També cal destacar que és la llicència ambiental o, en el seu defecte, l'aprovació del projecte per part de l'ens local qui determina quins són els residus que la instal·lació pot acceptar.

Els residus de procedència domiciliària i comercial¹ susceptibles de ser admesos per les deixalleries es poden classificar en perillosos i no perillosos². En aquest sentit, inclosos en aquestes tipologies es troben els Residus en Petites Quantitats (RPQ) que, derivat de la seva naturalesa i condició, s'han de gestionar de forma específica.

Residus en Petites Quantitats ³	
Cosmètics	Bateries
Oli vegetal contaminat	Residus comburents
Radiografies amb sals de plata	Fibrociment - amiant
Olis lubricants contaminats	Agulles i punxants
Residus combustibles/inflamables	Dissolvents halogenats
Envasos buits amb restes de substàncies perilloses	Àcids
Filtres d'oli	Bases
Aerosols amb substàncies perilloses, extintors, gasos en envasos a pressió	Fitosanitaris - plaguicides
Sòlids i pastosos (pintures, coles i vernissos a l'aigua	Sòlids i pastosos (detergents, pintura, coles, vernissos, en base no aquosa)
Reactius de laboratori	

Taula 1. Residus en Petites Quantitats (RPQ) admesos a les deixalleries. Font: Guia d'orientació als ens locals sobre l'aplicació del retorn dels cànons sobre la disposició del rebuig dels residus municipals per l'any 2021.

¹ Habitualment, les indústries no poden ser usuàries del servei de deixalleries, atès que han de tenir els seus propis mecanismes establerts a través de gestors autoritzats. No obstant això, en cas que l'ens local admeti rebre residus assimilables a municipals procedents d'aquestes activitats, s'han d'establir taxes per algunes o totes les fraccions, o per sobre d'un cert llindar d'aportació.

² Les diferents tipologies de deixalleries han de prioritzar admetre el màxim tipus de residus domiciliaris això no obstant, variarà en funció de la llicència ambiental i també de la disponibilitat d'espai.

³ S'exclouen de la categoria RPQ els residus que per normativa s'han de gestionar per Sistemes Col·lectius de Responsabilitat Ampliada del Productor (SCRAP).

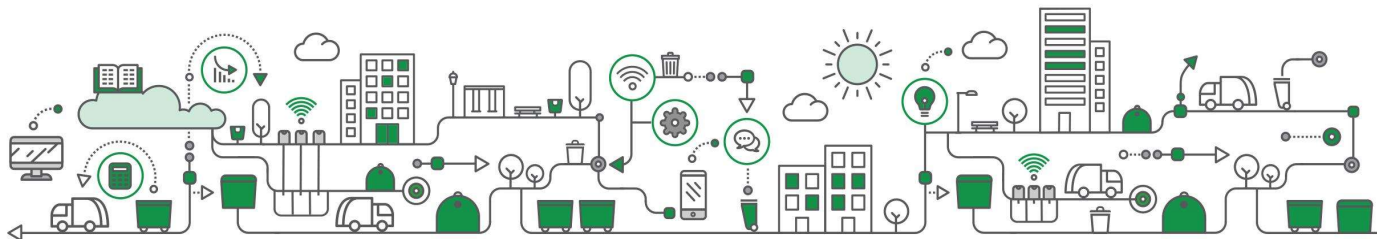

La gestió d'aquests residus sovint és difícil, degut a què moltes vegades no es coneix la seva procedència amb exactitud, i requereix garantir la seva recollida i emmagatzematge. A més, atès que és una fracció molt heterogènia, es fa necessària una reagrupació prèvia al trasllat a les plantes de tractament autoritzades corresponents.

Per facilitar l'accés i ús dels usuaris a la deixalleria, es recomana instal·lar diversos cartells informatius a la deixalleria que continguin els residus admesos i les restriccions d'aportació (tant de tipologia com de quantitat), entre altra informació d'interès. Pel que fa a l'organització interna, cal disposar al magatzem d'un cartell indicatiu específic per a cada residu que identifiqui el contenidor on ha de ser dipositat. Es recomana que aquests incloguin un logotip o dibuix explicatiu i una llegenda amb el nom del residu en qüestió.

Figura 1. Pictogrames dels Residus en Petites Quantitats (RPQ). Font: Manual de pictogrames identificadors de residus, 2021.

Així mateix, les instal·lacions hauran de tenir en compte els següents aspectes:

- Disposar d'un cobert, preferiblement tancat i ventilat, per emmagatzemar els residus perillosos amb les condicions de seguretat adequades. En aquest espai també es recomana emmagatzemar els residus amb valor.
- En el supòsit que es dugui a terme la recollida de fibrociment amb amiant, s'haurà d'habilitar un espai específic i preveure les condicions de seguretat adients.
- Cal preveure la construcció de cubetes de seguretat per a l'emmagatzematge de residus líquids o bé, emmagatzemar-los en cubetes de retenció.

Per altra banda, els residus han d'anar identificats amb etiquetes que incloguin:

- El codi LER i descripció del residu.
- Codi i descripció de les característiques de perillositat.
- Nom, adreça i telèfon de la deixalleria.
- Data d'inici d'emmagatzematge.
- Pictogrames de perillositat.

A més a més, s'han de preveure les mesures necessàries, incloent mesures d'higiene i seguretat pel personal de la deixalleria establertes per normativa vigent, especialment en el moment de manipulació i transvasament de recipients. En el cas dels residus líquids, es comptarà amb material absorbent per recollir possibles vessaments, actuant de forma immediata en el moment de la detecció per contenir-lo i recollir-lo.

Cal destacar que, aquest residu no podran ser emmagatzemats a les deixalleries per un període superior a sis mesos en el cas dels perillosos, i dos anys el cas dels no perillosos. Per altra banda, el procés de reagrupament per obtenir productes homogenis i en quantitat suficient per ser tractats, recuperats o inertitzats (en cas que la valoració no sigui possible), es realitza en una planta autoritzada.

En el cas específic dels **residus d'agulles i objectes punxants** d'origen domiciliari, és a dir, agulles, xeringues, etc., procedents de tractaments de salut específics, ja siguin de llarga durada o d'ús puntual, s'han de gestionar de forma diferenciada.

En aquest sentit, els usuaris han d'emmagatzemar els objectes punxants generats en un recipient rígid i hermètic que permeti la recol·lecció al domicili (per exemple, ampolles petites d'aigua, envàs de detergents, etc.), i un cop l'envàs estigui ple, dur-lo a la deixalleria,

on es dipositarà en un contenidor amb unes característiques específiques concretes homologat per la Direcció General de Salut Pública de Catalunya⁴.

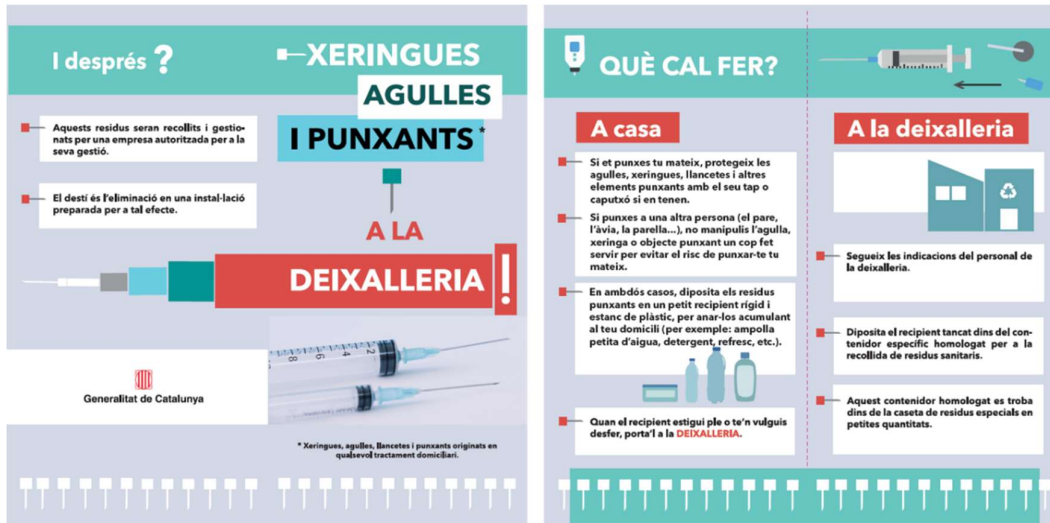

Figura 2. Diptic informatiu per al foment de la segregació en origen i correcta gestió dels residus d'agulles i objectes punxants. Font: Agència de Residus de Catalunya, 2018.

Aquest contenidor, identificat amb el text "Agulles i punxants. Residu de risc" i etiquetat amb el codi LER 180103, ha de reunir les següents característiques:

- Cos rígid, impermeable i estanc, amb resistència al trencament i a les punxades.
- Opac a la vista.
- Qualsevol color, excepte el blau.
- Absència total en el seu exterior d'elements sòlids, punyents i tallants.
- Volum no superior a 60 litres.

En aquest sentit, l'operari responsable en cap cas manipularà el residu i serà l'usuari qui dipositi directament l'envàs tancat dins del contenidor específic homologat.

Per últim, la destinació final d'aquest residu és la incineració (D10) mitjançant un gestor autoritzat per a la gestió de residus sanitaris.

⁴ En cap cas, el personal de la deixalleria ha de manipular el residu.

Zona d'implementació recomanada

L'actuació es pot desenvolupar en qualsevol tipus de municipi.

Mitjans necessaris

Els mitjans necessaris per a la implementació d'aquesta actuació és disposar d'una deixalleria vigilada amb la presència d'un operari, incloent les diferents variants deixalleria fixa, mòbil o minideixalleria, així com complir tots els requeriments d'emmagatzematge i manipulació dels RPQ.

Beneficis i resultats potencials

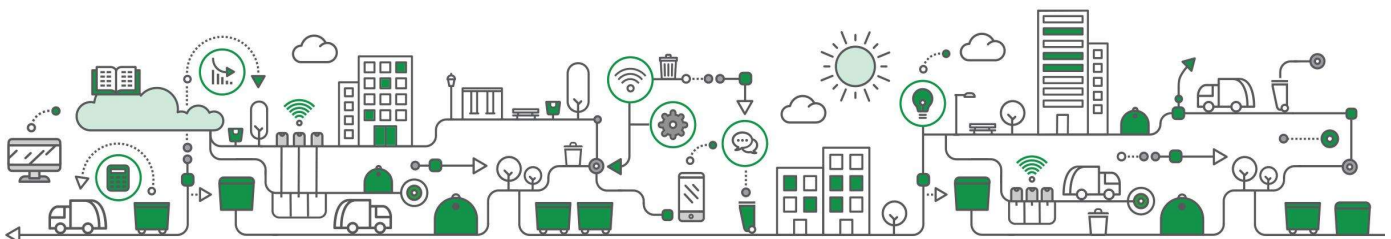
La dotació de la infraestructura necessària per a la recollida de certs fluxos com poden ser els agulles i punxants de procedència domiciliaria entre d'altres, hauria de contribuir a incrementar els nivells de recollida selectiva dels residus especials.

Per altra banda, la gestió de Residus en Petites Quantitats (RPQ) té un finançament específic a través del cànon de residus municipals. En aquest sentit, els ens locals titulars de les deixalleries que gestionin aquests residus mitjançant un gestor autoritzat per aquesta fracció podran sol·licitar el retorn de la despesa econòmica associada, establert en 500 euros/tona.

En el cas específic de la gestió d'agulles i punxants de procedència domiciliaria es finançarà a raó de 1.000 euros/tona.

Amenaces

La principal amenaça d'aquesta actuació és que no s'assoleixi l'èxit esperat, passant desapercebut per a la majoria del públic objectiu, derivant en l'increment d'impropis en la fracció resta o, en el pitjor dels casos, en l'abandonament d'aquest residus a la via pública o sòls no urbanitzables, suposant un risc per a la salut humana i pel medi ambient.

Costos

Els costos associats a la implementació d'aquesta actuació són:

- Adquisició de contenidors rígids el preu del qual és variable en funció de la seva capacitat. Alguns costos orientatius son: contenidor de 60 litres (20-30 euros/unitat), contenidor de 500 litres (250 euros/unitat) i contenidor per a l'emmagatzematge d'olis (350 €/unitat).
- Material fungible com, per exemple, EPIs, embalatges, material absorbent, etc.
- El cost associat al transport i gestió dels residus als centres de tractament.
- Els mitjans necessaris per al desenvolupament de la campanya de promoció de la recollida d'aquests residus són variables en funció de com es defineixi, però s'ha de preveure l'edició de fulletons, tríptics, cartells, OPIS, etc.

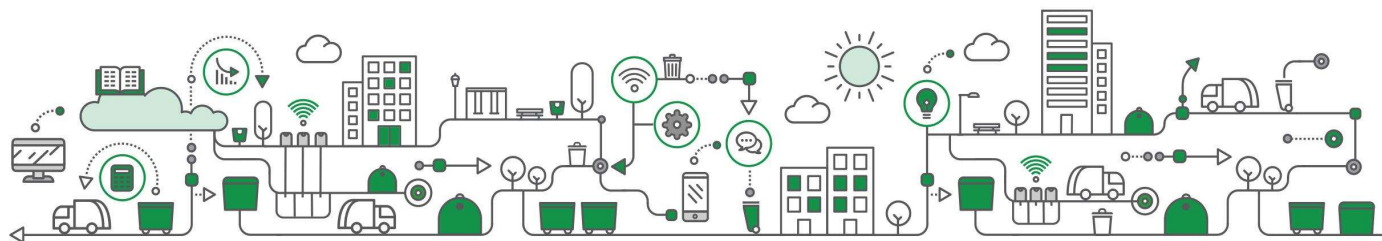
Fonts de finançament

Aquesta actuació s'hauria de finançar a través de fonts propis de l'ens local. No obstant això, tal i com s'ha mencionat anteriorment, l'Agència de Residus de Catalunya finança la gestió dels RPQ a raó de 500 euros/tona i, específicament els residus d'agulles i objectes punxants a raó de 1.000 euros/tona, pel que el cost hauria de quedar cobert.

Per altra banda, cal destacar que en cas de gestionar residus de procedència no domiciliària, l'ens local ha de preveure taxes específiques sobre aquesta qüestió.

Indicador de seguiment

- Quantitat de residus aportats a les deixalleries segons tipologia (unitats: kg).
- Nombre anual d'usuaris comptabilitzats que fan ús de la deixalleria (unitats: nombre de persones).

Municipis on s'ha implementat l'actuació

La gestió de Residus en Petites Quantitats està implantada en la totalitat de deixalleries de Catalunya. En relació al cas específic de recollida de residus d'agulles i objectes punxants o tallants s'ha implementat a 110 deixalleries del territori, dels quals les comarques de la Garrotxa, Baix Empordà, i la Selva, i els municipis de Lleida (140.080 habitants⁵; Segrià) i Llagostera (8.851 habitants; Gironès), en son alguns exemples.

Bibliografia d'interès

- Guia d'implantació i gestió de deixalleries. Agència de Residus de Catalunya, 2021.
- Guia d'orientació als ens locals sobre l'aplicació del retorn dels cànon sobre la disposició del rebuig dels residus municipals per l'any 2021. Agència de Residus de Catalunya, 2021.

⁵ Idescat, 2021.

